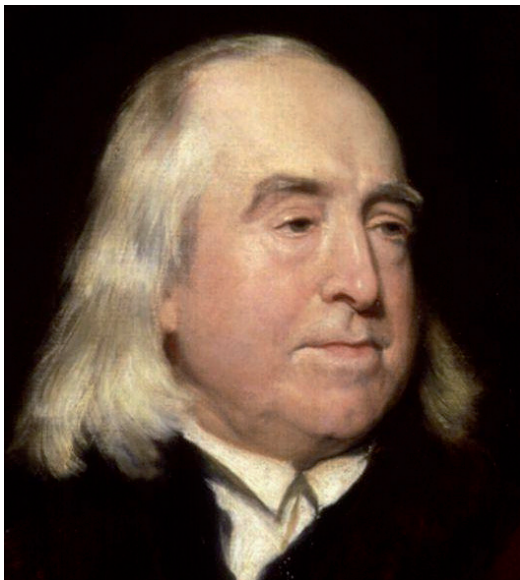

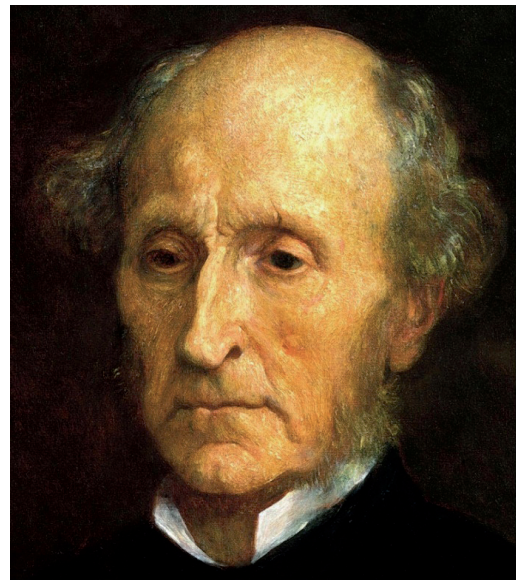

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Jotkut filosofit ratkaisevat ongelmia, toiset kiinnostuvat järjestelmistä. Jotkut ovat eetikoita, toiset pohtivat maailman rakennetta. Mieti, mihin ryhmään sinä itse kuulut, ja kuvaile omia näkemyksiäsi filosofiasta ja tärkeistä filosofisista ongelmista.
2. Skeptikko korostaa ihmisen erehtyväisyyttä. Monet uskomuksemme ovat virheellisiä. Ihmiset uskovat outoihin teorioihin, ja heillä on virheellisiä käsityksiä, joista on kuitenkin vaikea luopua. Mistä erehdykset ja tiedolliset virheet aiheutuvat, ja miten niitä voi välttää? Valaise päättelyitäsi esimerkein.
3. Utilitarismi on merkittävin seurausetiikan lajeista. Utilitarismia ovat kehittäneet esimerkiksi Jeremy Bentham ja John Stuart Mill. John Rawls ja Alasdair MacIntyre sen sijaan vastustavat utilitarismia.
  - a) Miksi teon seurausten pohtiminen on tärkeää etiikassa?
  - b) Miksi tekojen seurausten arviointi on vaikeaa?

Jeremy Bentham 1748–1832

John Stuart Mill 1806–1873

Kuvat: <http://en.wikipedia.org/wiki/Jeremy_Bentham>; <<http://avignon.midiblogs.com/tag/john+stuart+mill>>.

Luettu 16.3.2014.

4. Monet elämäntilanteet ovat dramaattisia ja haastavan tuntuksia. Esimerkiksi Euripideen näytelmässä ”Ifigeneia Auliissa” Troijan sotaan lähtevä kuningas Agamemnon joutuu uhraamaan tyttärensä Ifigeneian, jotta jumalatar Artemis leppyisi ja tuulet kääntyisivät taas laivastolle suotuisiksi. Ehkä uhraaminen on tässä tapauksessa oikeutettua. Jotkin tilanteet taas ovat arkipäiväisiä, esimerkiksi olisiko Maijan kerrottava Liisalle tämän poikaystävänsä petollisuudesta. Filosofissa näistä tilanteista on muodostettu dilemmoja, joissa henkilöllä on valittavanaan vain huonoja vaihtoehtoja. Jotkut filosofit ovat väittäneet, että tällaiset dilemmat saattavat olla loogisesti kiinnostavia, mutta niillä ei ole mitään merkitystä etiikan kannalta. He sanovat, ettei oikeassa elämässä koskaan esiinny puhdasta dilemmaa. Ota kantaa näihin väitteisiin.

5. Tieto on klassisen määritelmän perusteella tosi, oikeutettu uskomus.
  - a) Miksi tämä määritelmä soveltuu huonosti tieteelliseen tietoon? (2 p.)
  - b) Mikä on hyvä tieteellisen tiedon määritelmä? (4 p.)

6. Esisokraattinen filosofi Herakleitos ”Hämärä” sanoo, että kaikki virtaa ja että ihminen astuu eikä astu kahta kertaa samaan virtaan. Millaista filosofista maailmankuvaa ja ajattelua nämä väitteet edustavat?

7. Demokraattinen politiikka on yhteisten asioiden hoitamista ja niistä päättämistä kulloisenkin enemmistön ilmaiseman tahdon mukaisesti. Kehittyneessä demokratiassa vähemmistöön jäävä ryhmä tyytyy asemaansa, vaikka ryhmän tahto ei toteudu. Kehittymättömässä demokratiassa tämä pettymys saattaa johtaa mellakoihin ja väkivaltaan. Millä perusteella kehittyneessä demokratiassa hyväksytään pettymys itselle tärkeässä asiassa, joka ei toteudu?

8. Klassisessa filosofiassa ”Buridanin aasi” on tilanne, jossa aasi seisoo täsmälleen samanlaisten heinäkasojen edessä. Aasi ei pysty valitsemaan kasojen välillä ja kuolee siksi nälkään. Aasilla ei ole perusteita valita yhtä erityistä kasaa, mutta monesta kasasta ei pysty syömään samanaikaisesti. Me teemme valintoja ja toimimme myös moraalisesti neutraaleissa tilanteissa ja perustelemme valintamme. Emme ole silloin kiinnostuneita etiikasta. Valinta kuitenkin edellyttää perusteluja, tai muuten kyseessä ei ole valinta.
  - a) Millä perusteilla ihminen tekee valintansa?
  - b) Onko mahdollista valita heikompi kahdesta vaihtoehdosta?
  - c) Miten valintoja arvioidaan teon tekemisen jälkeen niiden hyvyyden, järkevyyden ja yleensä onnistuneisuuden kannalta?

- +9. Elämme nykyään valvontayhteiskunnassa, jossa meitä valvotaan ja tarkkaillaan monin tavoin. Ihmiset kuitenkin olettavat, että heillä on oikeus yksityisyyteen ja että he nauttivat yksityisyyden suojaa. Millä perusteilla ihmisiä saa valvoa ja tarkkailla? Miten ja missä saa tarkkailla? Kuka saa tarkkailla?

<<http://www.theguardian.com/technology/2008/may/08/privacy.internet>>. Luettu 16.3.2014.

- +10. Metafysiikassa on kaksi vastakkaista, perinteistä oppisuuntaa: idealismi ja materialismi.
- Hahmottele idealismin ja materialismin peruspiirteet.
  - Kuvaile vertaillen jonkun filosofin idealistinen ja toisen filosofin materialistinen oppirakennelma.
  - Nykyajan filosofiassa puhutaan realismista ja antirealismista. Kuinka tämä jaottelu suhtautuu jaotteluun idealismi – materialismi?